

Javaslat
a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Értéktárba történő felvételhez

Készítette:
Prof. Dr. Barna Gábor

.....

Kunszentmárton, 2016. augusztus 12.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslattevő (személy, intézmény, szervezet, vállalkozás) neve:

Prof. Dr. Barna Gábor

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó adatai:

Név: Prof. Dr. Barna Gábor

Levelezési cím: 1114 Budapest, Bartók Béla út 37. I/7.

Telefonszám: 20/920 6122

E-mail cím: gaborbarnadr@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. a nemzeti érték megbevezése

Sáray Szabó Albert kunszentmártoni fényképész 20. század eleji munkássága

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet

ipari és műszaki megoldások **kulturális örökség** sport

természeti környezet turizmus és vendéglátás

3. A nemzeti érték föllelhetőségének helye:

Kunszentmárton, Helytörténeti Múzeum, 5440 Kunszentmárton, Kerületi ház u. 2-8.

4. Értéktár megnevezése

települési **tájegységi** **megyei** külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Sáray Szabó Albert 1869. augusztus 14-én született Békésszentandrásan. Fiatal koráról szinte semmit sem tudunk. 1890 körül báró Harkányi uradalmába került (Abony), ahol hat évig kulcsárként alkalmazták. Ezt követően tanulta ki a fényképezőmesterséget. 1896-ban már segédként dolgozott Szolnok legismertebb fényképésznél, Szigety Henriknél. Mestere szakmai tudását bizonyítja, hogy 1903-ban József főherceg udvari fényképésze lett.

Sáray 1897-ben szabadult fel, s 1898-ban kezdte az ipart. 1899-ben feleségül vette Kézsmárki Erzsébetet. 1914-ben. 45 éves korában behívták katonának, s a háborúban haditudósítónak dolgozott. 1916 novemberében sebesülését a budapesti Ludovika Kórházban kezelték.

Hazatérése után 1919-ben vették fel az Iparos és Kereskedő Ifjak Egyletébe.

Első műhelyét a piactéren rendezte be, majd a főutcára költözött át a mai művelődési ház helyére. A humoráról is jól ismert fényképész gyorsan közkedvelté vált. 1924-től Bethlen Gábor utcai házában építette fel új műtermét, mely 1927-ben nyílt meg. A mester élete végéig itt dolgozott.

A műterem felszerelése igen egyszerű volt, hasonló a mai műtermekhez. A díszlet csekély számú, de viszonylag változatos háttérrel, környezetet biztosított a fényképezéshez. A mester számtalan megrendelést kapott. Hívták a társasági rendezvényekre, s a község iparos-, paraszt-, hivatalnok és birtokos családjainak az igényeit is kiszolgált. Az öregedő mestert nagyon megviselte felesége halála 1944-ben, hiszen 45 évi boldog házasság után egyedül

maradt. 1947-ben, működése lezárásaképpen eladta felszerelését, majd műtermét is. Az 1940-es években már Sáray egykori segédei kezdték megnyitni önálló műhelyeiket. Bárdos Jolán a Piac téren, Mészáros János saját házánál dolgozott. Számtalan segéd szabadult fel műtermében.

1956-ban távozott felesége után, 87 éves korában. Sírja a Felső temetőben látható.

Hagyatéka, a kunszentmártoni múzeumban található fényképei és mintegy 8000 db üvegnegatívja a helytörténészek, néprajzkutatók, antropológusok, vallás- és fotótörténészek számára pótolhatatlan kincset jelentenek.

(Pusztai Gabriella)

A gyűjteményben legtöbb a portré, a különféle alkalmi felvétel (pl. első áldozás), de több épületet, utcarészletet, lakásbelsőket, közéleti eseményt, megszálló orosz katonát stb. ábrázoló értékes felvétele is van. A Sáray Szabó Albert-féle fényképgyűjtemény Magyarország egyik legnagyobb üvegnegatív gyűjteménye, a kunszentmártoni múzeum egyik legértékesebb gyűjteményi részlege. Feldolgozása még várat magára.

A fényképészt Ökrös Imre szabómester és felesége, Csatorday Pirooska fogadta fel eltartási szerződéssel. Az 1970-es években ők adták oda Barna Gábornak a sok ezres, addig a padláson tárolt üvegnegatív gyűjteményt, aki azt a múzeumba vitte és megkezdte feldolgozását.

6. Indoklás az értéktárba történő fõlvétel mellett

A fényképgyűjtemény a 20. század első felének kunszentmártoni embereit ábrázolja, nagyszüleink, dédszüleink korosztályát. Egy fél évszázad helyi képi lenyomata. Feltétlenül érdemes volna feldolgozni, s több részletben, tematikus válogatásban megjelentetni. Jelentősége miatt a kistáji és a megyei értéktárba felvétele is indokolt. Feldolgozása után javasolni lehet az országos értéktárba is!

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Pusztai Gabriella: Sáray Szabó Albert (1869-1956) *Tiszazugi Füzetek 9. Jeles kunszentmártoniak*. Kunszentmárton, 2006. 62.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat.

